

ELŐFIZETES:

Egész évre . 6 ft.
Fél évre . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többzéri hirdetésnél olcsóbb. Nyiltér
sora 25 kr. Bélyegűj minden
hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A szerb női kézműipar kiállítása.

Ujvidéken m. hó utolsó napjaiban szokatlan élénkség uralkodott: a megyei tanító-egylet ott tartotta évi közgyűlését, a megyei történelmi társulat negyedik nyilvános felolvasó ülését és a szerb női kézműipar kiállítás bezáró ünnepélyét. Az ujvidéki szerb női kézműipar kiállításról a hazai lapokban két ismertető közlemény jelent meg eddig: Jágocsi Péterfy József ur az »Egyetértés« 234-ik számában rövid szakjelentést közöl róla, dr. Buday József ur a »Pesti Napló« augusztus 27-iki esti lapjának tárcájában a kiállítás politikai oldalát hosszasan és szellemesen tárgyalván, annak műértékét is vizsgálja. Hirlapi cikkeimben szeretek in medias res menni; most azonban, tekintettel az utóbbi cikkekre, kivételt kell tennem, nagyobb feneket kerítve értesítessem. Hirlapi eszmecsérét, polemiait felidézni nem szándékom, hanem csak, tisztelve az ellenkező felfogást, a szerb politikai viszonyokra nézve általában és az ujvidéki szerb női kézműipar kiállításnak állítólag háttérül szolgáló magyarelles tünetekre, különösen a »Pesti Napló« igen tisztelt levelezőjétől eltérő nézeteimet óhajtom fejtegetni.

A szerbek a multban tagadhatatlanul barátságatlan álláspontot foglaltak el a magyar állameszmével szemben, pedig új hazájuk édes gyermekeként ölelte keblére és panasza, igaz és alapos okuk nem volt: Magyarország egész őszintességgel fátyolt borított a közel multakra és irányukban semminemű megtorlással nem élt, — de a szerbek közt akadtak egyesek, nevezetesen dr. Miletics Szvetozár, kik határozott irány és cél nélkül egy ideig a magyar állameszme ellenében a nép körében a szenvedélyekre appellálva Acheronta movebant. Miletics előhalottá lett, Tisza Kálmán politikája a nemzetiségi kérdésekben páratlan vívmányokat ért el: és így a szerb nemzetiségi chauvinismus megkapta a kegyelemdőfést; a becskerek program megbukott. Maguk a szerbek érezték ezt és ezen érzellem hatása alatt dr. Maximovics, az utolsó szerb congressus világi alelnöke kísérletet tett a nagykikindai programmal, mely hivatalba lett volna sikeressége esetében az elbukott és haldokló becskerek programot teljesen eltemetni: magyar és szerb szempontból egyaránt sajnós, hogy a kísérlet nem sikerült és más eredménye alig lett, mint az, hogy a kezdeményező annak politikai áldozatává lett. Maximovics ellenségei azt mondják róla, hogy ez irányú működésével superos voluit flectere önérdékéből és csak a maga malmára akarta a vizet hajtani; távol áll tőlem, hogy e nézetet osszam, különben sem lévén szokásom a szándéklatok felett ítéletet mondani, annál kevésbé, mert a római közmondás is azt tartja, hogy: »de internis non iudicat praetor«, azt azonban ki kell jelentenem, hogy terve keresztülvitelére nem választotta meg kellőleg az eszközöket s így balsikerének önmaga lett az oka. Hirlapi cikkeimben, röpiratokban, az egyes szerb községekkel és városokkal külön-külön tartott tanácskozásokkal kellett volna erre a talajt előkészíteni és az utat egyengetni: hiba volt a régi deakpárti tekintélyes szerbek teljes mellőzése is; sikertelensége csak egy eredményt mutathat fel, hogy lényegesen hozzájárult a szerb nemzeti párt megbomlasztásához és ennek is idővel meg lesznek a maga kedvező következményei, úgy a magyar állameszmére nézve, mint maguknak a szerbeknek jól felfogott érdekeire nézve. A »divide et vinces« régi és igaz mondás. A Tisza-kormány erélylyel párosult méltanyossága a nemzetiségekkel szemben, képezi sikereinek kulcsát!

Ma a szerbek a következő négy fractióra

oszlanak: a régi deakpárt hívei, a becskerek program hívei, a passivisták és a kikindai program hívei. Egyiknek sincs vezére, Polit doctrinár szónok és salon ember, de nem való demagognak, innét a chaos, a melyből idővel, mert a politikában sincs ugrás, az állapotoknak a magyar állameszmére nézve feltétlenül kedvező ujjáalakulása fog képződni, a midőn a magyarok és szerbek nyelvre nézve különbözni fognak, de honfui érzelmeiben egyek lesznek. Hogy az átalakulások meglepőleg gyorsan folynak, gyorsabban, mint begyökerezett nemzetiségi érzelmi politikájuk mellett remélni lehetett, tanubizonyossága a közelmultban lefolyt képviselőválasztási mozgalom. Hogy hosszadalmas ne legyenek, elég ebből. Csak egyet kell kívánnunk, hogy a haldokló szerb chauvinismus helyére bizalmatlanságunkkal magyar chauvinismust ne teremtsünk, mert az mindent elronthat, szükségtelen elkeseredést teremtve. Ez pedig egyik félnek sem állhat érdekében.

A mi az ujvidéki szerb női kézműipar kiállítását illeti, az minden politikai színezettől távol állott. Cime nem volt, a mint állították: »szerb nemzeti és női kézműipar kiállítás«, hanem a kiállítási helyiség szerb felirata és a catalogus szerb címe szerint: »A szerb nők népipari és műipari kézimunka kiállítása«. A megnyitó beszédben nem lett agyonhallgatva Magyarország, a mennyiben Varasgyanin titkár megnyitó beszédében (l. a catalog 8-ik lapját) tiszteletteljesen és hálásan emlékezik meg a földművelés-, ipar- és kereskedelmi magyar kir. miniszter kegyességéről, ki a kiállítást engedélyezte, és beszéde végén élteti a »királyt« és nem is a »császárt és királyt«. Hogy csak szerb munkát fogadtak el, az a kiállítás szakszerű jellegéből folyt; hogy semminemű lobogót, sem magyart sem szerbet nem tűztek ki, azt tetszés szerint lehet magyarázni, de provocativ jellege nem volt, azzá akkor leendett, ha csakugyan szerb zászlókat tűztek volna ki. De ez nem történt. És a multakhoz képest már ez is jelentékeny haladás. Nagy hálaival emlékeztek meg mindenfelé a szerbek arról, hogy a kormány a kiállítást nemcsak engedélyezte, hanem pár száz forinttal segélyezte is Magyarország eléggé nagy és hatalmas arra, hogy méltányos és nagylelkű is lehessen a nemzetiségekkel szemben: a »sua viter in modo et fortiter in re« féle elv mindig célhoz vezetett.

Nagyon örvendek azon, hogy Jágocsy Péterfy ur is e kiállításban semmi egyebet nem talált, mint épen azt a mi volt: kézműipar kiállítás. De lépjük már egyszer át a kiállítási helyiség küszöbét.

A kiállítás, a szerb leányiskola első emeleti öt termét és egy földszinti szobát foglal el. Radovanovics urnó, a szerb nőegylet és a kiállítás elnöke és Varasgyanin Arkadia egyleti jegyző, szívesen megköszönvén azon utbaigazitásokat, a melyeket a tavaly Zomborban rendezett kiállítás tapasztalata alapján a Zomborba e célból jött Varasgyaninnak adtam, bevezettek az első terembe. Hadzsics Antal, a szeretetre méltó, művelt lelkű és pártkülönbség nélkül nagyra becsült szerb író, az ujvidéki társas élet fáradhatlan jó szelleme, a kiállítás titkára, szíves volt három órán át a kiállítási helyiségben körülkalauzolni.

Az első teremben Nagybecskerek, Versec és környékeiknek munkálatai voltak kiállítva. A falakat tyilimek, szerb szőnyegek borítják, részben a mennyezet is ezekkel van bevonva. Ötszáz darab ily szerb szőnyeg volt e kiállításán; ezek képezik annak egyik legérdekesebb és legfontosabb mozzanatát. Tiszta gyapjufonálból, melyet növényekből készített festékekkel színesítenek, meglepőleg egyszerű szövészeket készíti a nép e keleties színpompájú, phantastikus rajzú, rendkívül tartós és könnyen export cikké tehető szőnyegeket: Bácska, Bánát és Szerém szerb paraszt asszonyai nagymesterek benne. Rozenberg udvari szállító 200 dbot vett meg és vitt el Bécsbe. Kár, hogy ugyan az

anyagot, mint a festéket hamisítani kezdik, különösen Szivac és Sztapár községében, hol pedig legnagyobb a kereslet a tavalyi zombori női kézműipar kiállítás óta; ez végzetessé lehet rájuk nézve. A tyilimeken, szerb szőnyegeken kívül, melyek a többi termekben is a falakat elborítják, az első teremben figyelemre méltók a népipar köréből Loncsar Katalinnak (Melence) arannyal hímtett és gyöngyökkel kirakott menyecske pártái; Durza Márta (Versec) arannyal és sokszínű selyemmel kivarrt tulipános peskirje, törülközője; a verseci fehér- és sárgaszínű selyem fonalak és Mihajlov Julia (Elemér) zöld és vörös fonálból készült komarnikja, szunyoghálója. A műipari tárgyak közül kiváltak: Hadia Erzsébet, a pancsovai hadbíró leányának sikerült szénrajzú arcképei; Krancsevics Emilia, pancsovai 12 éves leányka három olajfestménye; a verseci nőegylet indiánok vadászatát ábrázoló nagy szőnyege; Kresztics Mária (Becskekerek) kombinált művű díszpárnája; Jalovljev Helen (Becskekerek) ott teremt, megaranyozott, rizsből készült virágcsokra; Gyorgyevics Nimfodora prémszőnyege; Radulovics Zsófiának (Versec) száz év előtt készült mindkét oldalon színrajzzal bíró érdekes asztalterítője; Obradovics Mária (Versec) spárgából font és mézgával bevont bölcsője és Jovánovics Mária (Nagybecskerek) szerb jeles férfiakat ábrázoló, fehér selyem alapra fekete selyemmel kivarrt három arcképe. Az arany hímtésben Becskerek s vidéke legerősebb, rendszerint fekete selyem alapra himzik plastikus alakú virágaikat; a selyemkendőkre jó nagy betűkkel a tulajdonos nevét is kihímezve találjuk.

A második teremben Kikinda és Pancsova, környékeikkel van képviselve. A népipari tárgyak közül itt a legkiválóbbak a szerb vásznak; e túllszerűleg finom és meglepőleg tartós szövet szintén igen egyszerű szövészeket készült, mely az előcsarnokban a tyilim szövészek mellett ki van állítva és a látogatók okulására két nő kezeli is azokat. Meterje 40—70 krajcár közt váltakozik és méltán megérdemelné úgy szépsége, mint tartóssága miatt, hogy a divat által felkaroltassék. Hogy erre teljesen alkalmas, mutatja az, hogy belőle egy gazdag kőzép aranyhímzésű elegans reggeli öltöny és egy fehér selyemmel kivarrt bálí öltöny a közfigyelmet nagy mértékben felkeltették. Két faja van: egészen síma, és aranysárga vagy más színes selyemmel, hosszú sávoly alakban átszóttek. Érdekes volt a népipari munkákon kívül e teremben a nagykikindai szerb népviseletet feltűntető élelnagyságú alak; Loncsarszka Katalin (Melence) páratlan szépségű aranyhímzésű pluchre és bársonyra, melyek kivételét személyesen volt szíves bemutatni; Dobricsics Olga (Báránd) izlésteljes selyem hímtésű peskirja, törülközője; Lakovics Helen (Kikinda) és Krnyacz Lyubica selyem hímtésű szerb vásznai; Knezevics Katica (Szaravola, Kikinda mellett) tündérvő hímtésű 120 éves ünge; Neducsin Anna (Kikinda) arannyal átszött 100 éves ünge; egy 1740-ben szerb vászomból készült hímtett törülköző Pancsováról. — A műipari tárgyak közül kiemelendő Perics Anna (Pancsova) két gobelin utánzása sikerült tyilimje; Macsvanszky Paulinának, az eszéki törvényszéki elnök leányának tyilimet utánzó két hímtett karszéke; egy fehér alapú keskeny, barna selyemhímzésű szegélylyel ellátott luxus ottomán; Petkovics Angyelin (Pancsova) bibor pluchre arannyal hímtett templomi díszletek; Zsvkovics Mária (Uljma) apáca izlésű, posztó virágokkal díszített kályhaellenzője; Zsvkovics Milica (Pancsova) finom application művű kályhavédje; Maximovics Zsófia (Pancsova) két, fehér alapon, színes selyemmel kivarrt tájkép; Lazarevics Sarolta (Pancsova) pálymappája kék bársony alapon fehér selyemmel hímtett virágokkal; Petrovics Angyelin (Pancsova) fekete bársony alapú, arannyal hímtett levéltartója.

A harmadik teremben Ujvidék és környékének kézi munkái vannak kiállítva; a terem

falait a király és királyné arcképei díszítik. E terem tyilimjei, szerb szőnyegek és szerb vásznai a többiekkel minden tekintetben versenyeznek, egyben felül is mulják: a színes himzésekben. A többi vidékek himzéseit ugyszólván kizárólag arany himzések; e teremben az arany himzés a tárgyakon fehér vagy színes selyem himzessel van kombinálva. Az arany és fehér himzés kiválóan kellemesen hat. Az újvidéki szerb nőegylet, a kiállítás rendezője, egy, halvány rózsaszínű selyem atlaszszal és aranynyal himzett szerb vászonnal díszített, menyegyzetes bölcset állított ki. A kilenc száz forintra becsült mű valódi műremek. Az aranysegély himzés, melyet Kondorossy uró himzett, valamint az egész munka gyengéd és finom ízlésről tanuskodik: a bölcset fejedelmi sarjnak való és a mint a katalógusból látható, nem eladó. A színek választása kiválóan gyengéd; a szerkesztés gondossága a legkisebb részletekig kiterjedt: a paplankán arany himzésű virágcsozorok díszlik; a párnácskák finom, puha, fehér selyem himzésű szegélykoszorúcskáival vannak díszítve. Kiválóan érdekes egy szerb vőlegény mult századbeli díszöltönye, melyet Mosorinból, a csajkás kerületből Popovics Alexandra küldött be; öreganyja készítette és a család, mint a szerbek közt általában szokás, a menyekzői díszruhát családi ereklyeként megőrizte. A díszöltöny világoskék selyemből készült és hasonlószerű selyemmel van sűrűn levarrva; elől hat ezüst csat tartja össze, a csatok falevél alakú finom művi ezüst páros részekből állanak. Hasolón érdekes és az előbbinél sokkal értékesebb azon mult századi női díszöltöny, melyet Sztoisics vukovári ügyvéd állított ki. Az öltöny szabása az ókori görög hölgyek festői redőzetű arányait tünteti fel; szegélyei köröskörül széles és plasztikailag kidomborodó aranyhimzessel vannak díszítve: szakértők állítása szerint ez a legértékesebb ilyen műöltözet, mely a szerbek közt megőrizve és teljesen sértetlen állapotban fennmaradt. Remélhető, hogy e remek tárgy is az országos kiállítást díszíteni fogja. Érdekes a szerb vászonból készült, divatszzerűleg kiállított utcai toalet is; bizonyítéka e tárgy annak, hogy a szerb vászon nemcsak paraszt ruháknak, törülközőknek, zsebkendőknek alkalmazható. Szép a sárga alapszínű tyilimből, szerb szőnyegből készült menyegyzet is, mely alatt függ a Vucetics Mária (Ujvidék) által készült fehér selyem alapra fekete selyemmel kivarrt képe, mely Radicevics Brankó szerb költőt úgy ábrázolja, hogy őt a nemtő megkoszorúzza. Koda Anna (Ujvidék) antik mythologiai, színes selyemmel kivarrt képe, mely Herot és Junót ábrázolja, szintén érdekes. Loncsarszka Katalin (Melence) fehér és kék selyem alapra gazdagon aranynyal himzett menyecske pártáival itt is találkozunk; a pártákról 2—2 szintén aranynyal himzett, mintegy méter hosszúságú szalag függ. Kondorossy kisasszony (Ujvidék) és Loncsarszka Kata (paraszt nő Melencén) fehér és bíbor alapra aranynyal himzett templom díszletei sok ízlésről és türelemről tesznek tanúságot. Karakasevics kisasszony (Moholy) a tavali zombori kézműipar-kiállításon finom csipkemunkái által tünt ki, Ujvidékre egy aranynyal himzett, modern stílusú törülközőt küldött. Stájits Lenke (Ujvidék) peskirje, törülközője ízlésteljes aranysegély himzésével tünt ki. Vulpe Anna (Ujvidék) törülközője modern kinézésű arany monogrammjával és finom szegély himzésével, a kivétel tekintetében párját ritkította. Bekics Theofana (Ujvidék), Barako Erzsébet (Ujvidék), Novics Krisztina (Ujvidék) és Mihailovics Angyalka (Ujvidék) mindkét oldalon színes selyemmel kivarrt peskirjei, törülközői, és pregacsái, kötények, valóban szép és költői kivitelű munkák. Nedeljkovics Helena (Futtak) finom aranyhimzésű inge; Avakumovics Anna (Szerajevó) viráguirlandos himzésű női inge; Plogyajev Sztanka (Focsa) arany, ezüst, fehér, vörös, zöld és ibolyaszínű selyemmel kivarrt inge műízlésről és páratlan türelemről tanuskodnak. Vidicki Lenke (Battonya) finom himzésű zsebkendője és Loncsarszka Katalin (Melence) aranynyal himzett fekete selyem fejkendője is figyelmet keltettek. Sztojanovics Olga (Battonya) fehér selyem párnája művészi kivitelű selyem virágcsokorával; Vuics Emilia (Tornya) hasonló munkája és Hofbauerné szerb vászonra himzett párnája, valóban remek munkák. Nikolics Milana (Zenta) aranynyal himzett búzakalászszal ékesített gombostű párnája, Koda uró fadaragványos virág állványa és a karlovici dalárda művirágokból készült koszorúja, méltán szembetűntek.

A negyedik teremben Zombor, Szabadka és környékei szerb kézműmunkái vannak kiállítva, de más vidékről való is elhelyezték benne, a mi a rendszernek hátrányára van, mert ilyen kiállítások, vagy földrajzi tekintetből osztathatók be, mint tavali zombori kiállításunk volt,

vagy szakszerűen, a mi sokkal nehezebb, ilyen volt a budapesti országos műiparkiallítás. Barmelyik szempontból történjék ez osztályozás, azt aggályos pontossággal meg kell tartani, hogy valamennyi összehasonlítás eszközölhető legyen. E teremben a fehér himzések a legkiválóbbak; meglátszik rajtuk a szabadkai állami és a zombori szerb nőtanítóképezde szakszerű oktatásának hatása. Bikár Zorka k. a. (Zombor) bíbor atlasz terítője, zöld selyem szegély és folyondár himzésű keretekben, fehér selyem alapú körökben Jovanovics Jovan, Kosztics Lázár, Radicevics Branko és Popovics Dóme szerb költőknek fekete selyemmel kivarrt, megszólamlásig hű arcképeit tünteti fel. Valóan: Man sieht die Stimme und hört sie nicht! Vuics Julia uró (Zombor) egy nagy asztalterítőt állított ki köröskörül Radicevics Branko költeményes motívumából vett szilhouettekkel kivarrva. A szegény uró majd belevakult fáradságos munkájába és azért a kiállításra személyesen el sem mehetett. Kovacsics Krisztina (Zombor) a ki mesteresszzerűleg gyakorolja a himzést és már több kiállításon kiténtette és jutalmazva lett, Ujvidéken ezüsttel kihimzett, vőfélynek való peskireket, törülközőket állított ki; az országos kiállításra is jelentkezett nálam kiállítóul. Dimitrievics Zorka k. a. (Szabadka) páratlan szépségű supplika munkákat állított ki. Mileseva Johanna (Martonos) parasztnő, színes folyondárokkal ékesített törülközői szintén figyelmet keltettek. A fehér himzésben a palma Hadzics Mila kisasszonyé, kiválóan jeleskednek e téren Aradszky Anna k. a. (Szabadka) Radicevics Katica (Szabadka) és Zárics Olga (Szabadka). Az arany himzések közül felemlítendő Jovanovics Olga (Szabadka) bíbor bársonyra aranynyal himzett templomi díszletei; a színes himzések közül Manojlovics Katinka (Szabadka) bútorképek és Bikár Zorka k. a. (Zombor) új alakú és divatú diván párnája, fele bíbor bársony alapú arany, másik fele fehér atlasz alapú selyemmel himzett gyengéd nefelejt csokrot tüntet fel. A diván-párnák közül kivált Radakov Mila (Zombor) halpikkelyekből készült koszorú és csokorral ékeskedő bíbor bársony párnája. Zárics Olga (Szabadka) kék selyemmel bevont virágállványon egész virágcsokorok állított ki halpikkelyekből. Csakics Erzsébet (Karlóca) hasonló munkája is kiváló. Sztojkovics Helén (Szabadka) kihúzott krepszálakból készült képe, Demetrovics Zorka (Szabadka) spritzművi sakkasztala, Borjánovicsné (Zombor) szarított virágokból készült makart csokra, figyelemre méltó munkák. Új rendszerű munka volt ama tyilim, szerb szőnyeg, mely a terem menyegyzetén volt kitérítve; míg e munkák rendszerint két végben készülnek és a közepén összeszővetnek, addig e fekete, vörös és fehér színű szerbi tyilim egy végben készült. E rendszer sokkal nehezebb, de kétségkívül nagy jövővel bír. Bikár Katica, gipur féle asztalterítője; egy szerb vászonból készült, közepén arany himzéses reggeli öltöny; Bérics Darinka (Zombor) nefelejt csokorokkal és szegélylyel himzett asztalterítője és szalvétái, Zsivánovics Berta (Zombor) szegély applikációs munkái nagy tetszést arattak. Ezen osztályban még kiválóan érdekes a szabadkai pregacsák (kötények) és papucsok, melyek Bácska vásárain keresett cikket képeznek és sok pénzt hoznak a szorgalmas szabadkai szerb nőknek.

Az ötödik teremben Szerém, Szlavonia, Horvátország, Montenegró és Fehértemplom be küldött munkái vannak kiállítva. E teremben kiváló figyelmet keltett a Szubotics uró tulajdonát képező, Sztapáron készült tyilimmal bevont diván karszék garnitúrával. Hadzics urat figyelmeztettem arra, hogy a sztapári tyilim szövésnek jellemző tulajdona a beszótt kakas alakja, miről utánnézés alapján e tárgyakon is meggyőződött. Andrassy Gyula grófnak is ilyen garnitúrája van. Szuboticsné garnitúrája Gosztovics Danica (Ujvidék) supplikás művi ágyneművel ellátott ágya előtt áll. Szép az északi iparkamara által kiállított és állat-alakokkal beszótt szerb szőnyeg is. Szpirta Anasztázia Zimonyból egy 120 éves folyton használatban volt tyilimet állított ki, mely meglepő bizonyosságot tesz e szép ipari tárgy tartósságáról úgy a színezésre nézve, mely egészen üde, mint a szövetre nézve, mely egészen ép. Jovanovics Zsófia (Eszék) egy tizenhetedik századból való menyasszonyi ruhát viselt, melyet egyik előde, br. Dukáné hordott s a család által ereklyeként őriztetik. Boszancsics Milica (Sid) sárga selyem és más színes selyemmel beszótt szerb vásznai igen érdekesek, és tanuskodnak arról, hogy e tartós szövetek, kellő iskoláztatása mellett a szövőknek mily nagy jövővel bírhatnak. Nepargacs Helena (szerb Aradac) színes selyem himzésű szőnyegkéje; Mladenova Olga (Zimony) állatszégély mintákkal

himzett törülközője; az északi népviseléket fel tüntető aranyhimzésű szövetek; Vitkovics Mila (Eszék) nefelejt körhimzésű chemissetje; Petrovics Milica (Vukovár) igen ízlésteljes barna színű terítője, meglepőleg szépek. Vucskovics Emilia (Eszék) színes selyemhimzésű, szerb vászonból készült menyecske fejkötője; a zimonyi nőegylet által szerb vászonból készült kihimzett reggeli öltöny, igen érdekes tárgyak. Zimonyból Demetrovics Julia és Popovics Katalin színes selyemmel kivarrt és szentirási jeleket ábrázoló képeket és az előbbi egy fehér selyem alapú fekete selyemmel kivarrt tájképet állítottak ki. Az alakok valóban mesteri kézre vallanak. Kracsunszky Emilia (Fehértemplom) selyem párnát és selyem levéltartót állított ki, a melyre a virágcsokor rá feste van. A selyemre való festés egészen új és a kísérlet jól sikerült. Kukics Nesztor beszenovai szerbi szerb kalugyer (szerzetes) száraz virágokból készült csokrokat és ilyenekkel ékesített párnát állított ki; a kiállító szenedélyes kedvelője a virágoknak és a virágszárítás mesterességét nagy sikerrel gyakorolja; munkái több kiállításon ki lettek tüntetve és a kiállító számos bel- és külföldi kertészeti társulat tagja.

A hatodik terem a zombori, pancsovai, karlócai, északi és becskereki népiskolák, a zombori, pancsovai és újvidéki felsőbb leányiskolák és a zombori női tanítóképezde kiállított tárgyait tartalmazza. Ez utóbbinak tárgyai keltettek nagyobb figyelmet, miben az elismerés oroszánrésze Jorgovics Zsófiát, a tanítóképezde ügyes kézimunka tanítónőjét illeti.

E kiállításon 48 város és községből 2230 kiállító 4600 munkával volt képviselve; legnagyobb kontingenst szolgáltatott Ujvidék, Szabadka, Zombor, Versec, Nagy-Kikinda, Beccserekek, Eszék és Vukovár. A kiállítást tízezerrel többen látogatták, jövedelme az 5000 forintot meghaladja. Jutalmul uri nőknek diplomák, a népből levőknek aranyak osztattak ki. A kiállítás minden tekintetben sikerültnek mondható, csak hogy a tárgyak nagyon össze voltak zsufolva és így tulságosan tarka-barka benyomást keltettek: ennyi tárgynak háromszor annyi hely kellett volna, hogy minden tárgy kellő hatást gyakorolhasson. A zombori kiállítással nem akarom egybeazonosítani, mert ezzel nagyon szoros viszonyban voltam.

Az újvidéki kiállítás a békés haladás szépen sikerült műve volt; ne keressünk politikát ott is, a hol nincs, vagy a hol maguk a rendezők is gondosan arra törekedtek, hogy ilyen jellege ne legyen. Hogy a szerbek ilyen rendeztek, azon örövendeni kell, mert e nép kiváló műöztöne van hivatva azt az állam veszélyes elszegényedés örvényétől megmenteni. Mióta a legelő felosztás keresztül vitetett és ők az anyira kedvelt juhtenyésztésből kiszorultak, folyton hanyatlanak vagyoniilag, kivált a föld népe, mert a földmivelés terén a németekkel a versenyt ki nem állják: ha műipari ösztöneik ok-szerűleg fejlesztetnek, a mire tanulságos irányt jelöl e kiállítás, újra növekedni fog közöttük a jólét is, mi elégtül honpolgárokká fogja tenni őket, minden időre nézve.

Adja az ég, hogy a szerencsés politikai dispoziciókhoz és állapotokhoz, ipar és földmivelés által létesített anyagi jólét is járuljon, úgy, ha bizalmatlansággal és balmagyarázatokkal nem idegenítettnek el: szerb polgártársaink és testvéreink kifogástalan magyar honpolgárokká fognak válni, mi hogy mielőbb és kivétel nélkül valósuljon, szívünk őszinte kívánsága.

Dr. Margalits Ede.

Hírek.

A hivatalos lap csütörtöki száma ezen meglepő jól megérdemelt kiténtetést hozta: Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztése folytán, dr. Margalits Ede, zombori főgymn. tanárnak, a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül, a koronás aranyéremmel kitüntetett adományozom. Kelt Schönbrunnban, 1884. évi aug. hó 20-dikán. Ferencz József s. k., B. Orczy Béla, s. k. — A kiténtetett férfiú már tizenöt év óta mindig Bácskában foglalkozik, még pedig a humanitás, közmívelődés, magyarosodás terén egyformán fáradhatlan buzgalommal Lapunk, mely állandó önzetlen földolgozó társát tiszteli benne, ugyszólván számonkint hoz tőle vagy értekezést valamely közkérdés megvilágítására, vagy valamely nemes célú egyület vagy társulat körében végzett buzgalomának eredményeit kell regisztrálnunk. Adjon az Isten e megyének sok ilyen önzetlen és buzgó munkást és tartsa meg tetterejét, egészségét épségben a közügy javára!

Uj-Verbáson dr. Haynald Lajos bibornok-érsek bőkezűségéből a kisdud rom. kath. hitközség egy csinos templomhoz jut, mely még a folyó év őszén el-

készül. A keresztelt augusztus hó 26-án illesztették a torony csúcsára.

A kincstartól megvett káty grahovai erdőben aug. 29-én egyszerű, de a vidéki magyarosodásra nézve fontos ünnepély tartott. 200 magyar és német család házhelyeinek kisorsolása ment végbe, Schmausz Endre alispán, Raisz jogtanácsos, Dörner Márton telepítési elnök, Mátyus, Arisztid, dr. Nagy Málmán szolgabíró, Tripolszky Gyula főmérnök urakból álló bizottság előtt. A munka végzetével kedélyes lakomára gyűltek össze a jelen voltak a szard és ezuttal először hangzott vissza a lelkes éljenektől, a melyek Schmausz alispánnak a Felsőre, Tisza miniszterelnökre és Szapary pénzügyminiszterre mondott toastját követték. A bizottság késő estig a telepések igazolását eszközölte. Az építési egyesek nyomban megkezdik; az irtás javában foly. Megjegyzendő, hogy az irtott részekben tengeriben igen szép termések mutatkoznak.

Popovics Sándor kalocsai kir. tszéki aljegyző a szabadkai kir. bírósághozal bírónak neveztetett ki.

A m. kir. igazságügyminiszter Zsulyevics János zombori kir. törvényszéki díjnokot a topolyai kir. járásbíróhoz irnokká nevezte ki.

Az óbecsei kir. járásbírósnál egy albirói állás, — az újvidéki törvényszéknél egy bírói állás, — az óbecsei adóhivatalnál egy III. oszt. illetékekezelési számtiszt állás, — a bajai adóhivatalnál pedig egy adóosztályi állás betöltendő.

Ertesítés Az iskolaszék augusztus 31-én tartott ülésének megállapodása értelmében a beltéri leányosztályok is az új iskolaépületben fogva elhelyeztetni, ezek is az új tanoda teljes elkészültével lesznek megnyitandók. — Az iskolai tanév kezdete és a megtartandó „Veni Sancte” ideje külön fog annak idején megértesíteni. — A bánát és szelencei külvárosok iskoláiban azonban már szeptember 3-án megkezdhetnek az előadások. Fejér Gyula s. k. igazgató.

Pocskay Izabella urhölgy ő nagysága Bajáról a boldogságos Szűz-Mária születésének XIX. százados évfordulója alkalmából egy sajátkezűleg horgolt igen díszes, 30 frt értékű oltárterítőt küldött a zarandokok ezrei által látogatott doroszlói kegyhely kápolnájára; mely kegyeletes ténynek megörökítésére midőn az ajándékot felajánló urhölgy ő nagyságának forró köszönetet mondok, kívánom: hogy becses áldozatát édes magyar hazánk pártfogója kedvesen fogadja. Horváth Imre, plébános.

Sinkó Mihály bogojevai adminisztrator, a kincstartár, mint nagyraság által, a bogojevai plébániára rendes lelkészül benutattatott.

Hamisbankó. Egy sztanisic ember f. é. aug. 30-án a helybeli kir. adóhivatalnál fizetést teljesített s ez alkalommal Kubitska Hugó adótárnok a pénz között egy hamis 10 frtos fedezett fel. A hamisítvány meglehetősen sikerült, és csak gyakorlott szem képes rajta a következő hiányokat felfedezni. A sor és folyosám nagyobb és setétebb, a „Tíz forint” és „Zehn Gulden” felírás betűi kissé nagyobbak és vastagabbak, a női képek háttere sötétebb s maguk a képek sem oly tőkéletesek mint az igaz bankjegyeknél.

Hymen. Nemes János segédjegyző eljegyezte Berecz Károly bogojevai jegyző gyámleányát Berecz Őrszike kisasszonyt.

Emlékezni fognak a központi választmány volt tagjai, hogy még pár év előtt heteken keresztül kellett ülésenüök, mert számszámra folytak be a felszólamlások a képviselőválasztók kiigazítása tárgyában. Elkeseredett szóharok vitáltak; ugy magyar, mint kivált szerb részről jobb ügyhöz vezető buzgalom és sok leleményes bizonyíték fecséreltetett el. Ime most nincs összesen több három felszólamlásnál. Beesületére válik e rend és igazság a központi vál. munkálkodó tagjainak.

Leh Pal, ujbervászi rom. kath. tanító augusztus hó 26-án tartá esküvőjét Adámovits Emma kisasszonnyal Doroszlón.

Kisasszony napja, valamint Munkácsy Mihály „Krisztus a Kálvárián” című nagy festvényének kiállítására alkalmából a magyar államvasutak és az alföldi-meni vasút állomásairól rendkívül mérsékelt II. és III. oszt. menettéri, s egyidejűleg az említett kiállításra szóló belépti jegyek fognak kiszolgáltatni. A menettéri jegyek f. é. szeptember hó 6-án adatnak ki, s a visszautazás szeptember 7-én délután kezdődik és 15-éig bezárólag tart.

A zombori rom. kath. iskolaszék jónnan épült tanodájába szeptember 14-éig iskolaszolgát keres 300 frt évi fizetés és szabad lakás javadalmazása mellett. — Pályázni öhajtok kellően felszerelt folyamodványokat a jelzett időig főtiszt. Fejér Gyula iskolaszéki elnök úrnál benyújthatják.

A gőzgepezeteket és kazánfűtőket vizsgáló bizottság Temesvárott a legközelebbi vizsgálatokat a temesvár-józsefvárosi vasútállomás vonatmozgósítási irodájában szeptember 13-án fogja megtartani. E vizsgálatokra jelentkezhetni a m. kir. államépítészeti hivatalnál Temesvárott.

Eisenstädter Alajos 5-ik zászlóaljbeli őrmester és Kalló András 30-ik zászlóaljbeli tizedes, egyidejűleg a közép-bácskai (zombori) 5-ik zászlóaljhoz való áthelyezéssel, m. kir. honvéd hadapródokká nevezettek ki.

Bajáról jelentik: A Tóth Kálmán emlékünnepelejt rendező bizottság rendkívüli tevékenységet fejt ki, hogy az ünnepély minél fényesebb és sikerültebb legyen. A magy. tudományos akadémiát Vadnai Károly és Győry Vilmos, a Kisfaludy-társaságot Szász Károly másodelnök, Bröthy Zoltán titkár, Degré Alajos és Vadnai Károly fogják képviselni. Megérkezésüket eddig már jelentették: Latinovics Gábor orsz. képviselő, Sándor Béla Bácsmegeye főispánja és Bácsmegeye hététagú küldöttsége Schmausz Endre alispán vezetése mellett. Az ünnepély estélyén rendezendő hangverseny Helvey Laura kisasszony, a nemzeti művésznője és Siposs Antal fővárosi zongoraművész is közre fogna működni.

Katymárról értesítenek, hogy az ottani új kápolna felszentelése ez évben alig történhetik meg; mert a belső felszereléshez a kellő pénz nincs még együtt, s így csak a jövő évben lesz teljesen eszközölhető.

A szabadkai elemi iskolák igazgatójává ideiglenesen Mamuzsich Benedek nevezetett ki.

A megye jövő 1885. évi költségvetése elkészítése végett szeptember 11-én ülést tartand.

Városi közgyűlés. 1. A szatmármegyei árvizkárosultaknak 25 frt segély szavaztatik meg. 2. Több helybeli lakosnak a Virter-féle telken való kaszárnya-építés ellen s a régi telek mellett szóló felfolyamodása, okok hiában elűtetett. 3—6. Az ébtartási, bordélyügyi, lövöldözést korlátozó, gyephordási tilalom tárgyában alkotott szabályrendeletek belügyminiszterileg jóváhagyattak. 7. Az árvizügyi szabályrendelet a belügyminiszterium által kívánat szerint módosított. 8. A szarvasmarha- és sertésenyésztés iránt alkotandó szabályrendelet szövegezésével a gazd. vál. bizottat meg. 9. A Tóth Kálmán házára Baján f. hó 21-én felteendő emléktábla ünnepélyes leleplezése alkalmából Hoffmann Mihály, Radics György és Popovics Dóme bíre. tagok a város költségén kiküldetnek. 10. A városi kövezetvám díja fölemeltetett a következőképen: 1. Minden darab ló vagy szarvasmarhától mely kocsihoz vagy szekérbe van fogva 5 kr. 2. Teherral megrakott egy darab ló vagy marha után 5 kr. 3. Lábon hajtott a) ökrök, birka, tehén, ló, tinó, csikó után 5 kr, b) borju, szamar és sertés után 3 kr, c) birka, kecske, bárány és malac után 2 kr. Vámfizetés mentesek: a) katonai fogatok, és katonai lovak, b) katonai célokra szolgáló előfogatok és minden járművek melyek közmunkák érdekében használtaknak, c) minden fagyos, d) zombori lakosok általában ha saját fogataikkal élnek vagy saját marhájukat be vagy ki hajtják. e) vidékiek fogatai amennyiben zombori lakosoknak a város területén nyert termékeiket szállítják. 11. A kertészeti választmánynak az engedélyezett általánosan fölül 500 frt folyóvát tétetik. 12. Az ipartandai bizottságnak a mult évre a felmentvény megadatik. 13. A rendőri szabályzat két kacs hián — melyek a jogügyi bizottsághoz utasítottak vissza — elfogadtatott.

A megyei községi tanító egyesület XIII. közgyűlésének délelőtt lefolyt részleteit multkor számonk hozta, délután 5 órakor, a bankett után, a közgyűlés folytatottat, s fontosabb tárgyai voltak: 1. Heller Richárd, a bajai első kereskedelmi iskola igazgatója, az iparos tanulók oktatásáról értekezett. Amulva bámulta mindenki azt a rengeteg nagy tananyagot, melyet valami szerencsétlen szobatudós a hetenkint pár órát tanuló inasoknak szánt. A felolvasó ezt igen helyesen, kárhözhatja, sokalja. Vázolván az iparos tanulók általános kötelező iskoláztatásának tapasztalati eredményeit, azt látja, hogy többet nyerne a ipar ügye, ha nem mindenki, hanem csak a továbbképzésre alkalmas napok vonatának ismételt tanítás alá. Így legalább lehetne az iskola munkájának praktikus látzata; míg a nehézkés, nagy krassus tömeggel szemben egészen elmosódik. Az előadásért az elnök köszönetet szavazott. 2. Czehe Győző és Molnár Ferenc, országos képviselői közgyűlési kiküldöttek működésükről terjedelmes és átnéztes jelentést terjesztettek be. Eljárásuk minden részben helyeseltetett. Kivált Czehe Győző, valóságilag becsületes és jó hírnevet szerzett sokoldalú szereplésével az egyesületnek. Kár volt újból ki nem küldeni. Mert éppen se következés, hogy aki jó tanító, az jól is tud reprezentálni. Ehhez sok egyéb tulajdonság is kell 3. A jövő évi országos tanítógyűlésre képviselőül kiküldettek Budanovich Antal szabadkai és Zorkóczy Lajos újvidéki tanítók. 4. A tisztújítás megejtetén, elnöké egyhangu lekecséssel s a hálás ragaszkodás melegével újból Schmausz Endre, tb. elnöké Rauschenberger Adolf, alelnöké dr. Bartsch Samu és Czehe Győző választott meg. Este az Erzsébet szállóban szavalatos és zenés programmal hangverseny volt, mely a rögtönzéshez képest kiválóan sikerült.

Az újvidéki szerb nőegylet által rendezett női kézimunka kiállításról lapunk mai számában olvasható szakszerű leírás, egész terjedelemben a „Nemzet” hasábjain is megjelent.

Óvodai vizsgálat. Az apatini utcában Zomborban Matass Antonia k. a. ügyes és szakavatott vezetése alatt álló óvodában augusztus 30-án tartattak meg az évi vizsgálatok. A nagyszámú jelenlét szülők ez alkalommal is újból azon meggyőződéssel távoztak, hogy kisdedeik gondozása lelkiismeretes és meglepő eredményeket felmutatni képes kezekbe van letéve. A kisdedei munkakiállítás valóban meglepő. A Matass-féle óvoda minden pártolásra méltó.

Földmunka. A Kucura, Ó-Verbász, Kis- és Ó-Kér községek határaitban levő belvizek levezetése végett egy 10- és 7 mellékesatorna ásandó (137.000 m. földmozgás) az ajánlatok 2000 frt bányapénzzel szept. 10-én d. e. 10 órakor nyújthatók be Zomborban az alispánnál.

Szabadka a hús- és borfogasztási adóért 104,000 frt váltásdíjat ajánlott meg.

A budapesti ítéltábla aug. hó 25-én ítelt az ismert palicsi gyilkosok fölött, még pedig Tancos Andrást és Tóth Gőrgé Imrét kötélre, Polyvas Andrást fiatal korára tekintettel 15 évi fegyházra ítélte.

Ifj. Konyovits István, Debrecenben kitanult borkereskedő, városunkban magyar ceggel letelepedett.

Mandoki Béla szintársulata vasárnap, augusztus 31-én tartotta utolsó előadását Balaton-Füreden s innen Zomborba jó. Zomborban szeptember 3-án kezd meg a hat hétre terjedő őszi idényt egy alkalmi prologgal és Kölcsey Hymnusával. Zomborból október közepén megy e társulat téli állomására Szabadkára.

Tóth Kalman bajai emlékünnepelejt a tud. akadémiát, mint a „Fővárosi Lapok” írja, Győry Vilmos és Vadnai Károly fogják képviselni. Az ünnepély szeptember 21-én lesz s a város nagyban készül rá. Csak a diszhangverseny sora nincs még megállapítva, mert Odry Lehel és Allaga Géza, kik mint bajaiak, közreműködni szándékoztak, az operaház közelgő megnyitása miatt e kirándulásra nem kaphattak engedélyt.

Lökötő cigányok. Matejko János zombori lakostól a napokban ismeretlen tettesek három lovat és egy csikót loptak el. A károsult feljött a fővárosba s jelentést tett a főkapitányságnál, mely ennek folytán több polgári bizost kiküldött a most folyó lóvásár átkutatására. Rotter polgári biztos a káros által felmutatott lövelekben megjelölt közös jegy alapján az egyik lovat és csikót, a lóvásárban egy csömöri embernél felismerte, ez azonban több tanuval beigazolta, hogy ő lovat 47 frtért s a csikót 23 frt-

ért négy cigánytól vette, kiknél még két más ló is volt, melyekben káros a leírás után szintén a saját lovaira ismert. A csömöri ember előadása szerint a cigányok Győrbe utaztak, minek folytán a rendőrség táviratozott Győrbe a cigányok letartóztatása végett, honnan azonban ekkor már tovább mentek Székesfehérvárra. A győri kapitány rögtön táviratozott Székesfehérvárra s onnét a délutáni órákban az az értesítés jött Budapestre, hogy a tetteseket a négy Lakatos testvér személyében elfogták és már utnak indították Zomborba.

A bajai dunaparton létesítendő partbiztosítási munkálatoknak, nevezetesen: 11550 m³ földkiemelés, 76549 m³ földfeltöltés, 11550³ szárazfal, illetve kőrakat, 159043 m³ ágyazat a köburkolat részére, 599445 m³ köburkolat, 24162148 m³ kőhányási munkáknak, vállalat útján leendő végrehajtása céljából 5000 frt bányapénzzel versenytárgyalást hirdet f. évi szept. 16-ig.

Ó-Becsei hírek. A szerb nőegylet által a lövölde helyiségeiben megtartani szándékolt, valóságban azonban a nagyvendéglő dísztermében megtartott táncvigalom, dacára a képzeltet legkellemetlenebb időjárásnak, magyszerűen sikerült s evel igazolva van az, hogy csak akarni, jól rendezni kell, s a siker el nem maradhat, hanem a régi tapasztalat is igazolta magát, a mennyiben, ha bármely évben, vagy annak bármely szakában tervezve volt a lövöldeben táncvigalmat rendezni s az egész világot körülöfoglaló felső rétegben, gombostűfej nagyságú felhő sem látszott, a vigalom megkezdése előtt legfeljebb egy órával Ó-Becsen a firmamentum beborult és rossz, illetve kellemetlen idő támadt, úgy hogy most már a lövöldei vigalmak után biztosabban megjósoljuk az időjárást, mint bármely observatorium tudományosabbnál tudományosabb tekintélyei — Egyik ó-becsei szálláson levő kápolna védszentje emlékére szerb részről aug. 27-én búcsú tartatván, ennek kimenetele a lehető legszomorúbb lett, a mennyiben két községi rendőrt a dühös népcsoport össze-vissza vagdalt, egy városi előfogatos pedig hasba löttek, a rendőrbiztos csak azért, hogy a kápolnába menekült, kerülte el bántalmaztatását. A rendőrök bántalmaztatása nem első eset és jó volna ennek indító okát kifürkészni, mert népünk nem oly különös veszekedős természetű, tehát az ok valószínű, valamely előbbi időből származó cselekményre vezethető vissza. — Közszeretben álló Károlyi Kálmán gyógyszerészünk hosszú ideig typhus betegségben szenvedett, most azonban a mint örömmel értesülünk határozottan jobban van. Nagyszámú családja és barátai öröme adja a jó Isten, hogy minél előbb egészen felgyógyuljon. — Utcáink a kövezés folytán óriási árkokkal vannak ellátva, úgy hogy a féltlenül ide tévedő idegen nem tudja mire magyarázni, s hajlandó ezeket a horvátországi országgyűlési jelenetek után, háborús célokból készített sáncoknak tekinteni, kérjük a kövezési bizottságot sziveskedjék ugy a lakosság, mint az ideérkező idegeneket falragaszok vagy legalább dobszóval megnyugtatni. — A túriai illetőségű rendőr-gyilkos önként jelentkezvén, a helybeli kir. járásbírósnál letartóztatva van. — Az izraelita templom alapját ásní megkezdették. — Községünk újabb szép épülettel szaporodik. A katolikus új iskola már majdnem teljesen elkészült, ez is igen szép épület, csak az a hibája, hogy két utcára szolgálván, sarka erős tompaszöglet képez és éppen e sarokra esvén a tanító lakása, butorozás dolgában szegény fejének meggyűlt a baja. Ha a község csak egy kevés térséget enged az utcából ez új épületnek át, teljes szép derékszőgüvé vált volna, így azonban örök időkre idomtalán marad az. — Négy napon át horgonyozott nálunk a Lajta monitor formális búcsújárások rendeztetek lakosságunk részéről a nálunk nem mindennapi jelenség megtekintésére. Kiemelendőnek tartom úgy a tisztok, mint a legénység páratlan szives készségét a hajó belsejének megtekintése alkalmából. A nap bármely szakában a legszivesebben kalauzolták a kíváncsi közönséget, megmutatván hajójuknak minden zegét-zúgát. A mennyire e szives készség, úgy a hajó gyönyörű tisztasága, szép beosztása, a lövegek szerkezete stb. is örvedetesen meglepte a látogatókat. Éljenek a derék hadfiak az első parancsnoktól kezdve az utolsó legényig. — A gabonának még mindig nincs ára.

A robbano lópor ára belügyminiszteri rendelettel, f. évi augusztus 1-től kezdve következőleg szállítottat le: a) a kincstarti raktárakból legalább 5 kilogram vásárlásánál 71 krról 60 krra klgként; b) kicsinyben való eladásnál, azaz 5 klgm aluli súlymennyiségben a kincstarti raktárakból, vagy az engedélyvel bíró lópor árusoktól 85 krral 72 krra klggrammonkint; c) 54 krra klgm-ként oly fogyasztók részére, kik egyszerre legalább 500 klgrt vagy azonfelül vásárolnak és elszállítják, vagy azt a megfelelő áron azonnali lefizetés mellett havi időközben szállítatják el. — Egyszermind a salitromnak, mint szabad kereskedés tárgyat képező cikkeknek csupán a kincstarti raktárakra nézve szabályozott ára legalább 5 klgm. raktárlénál 70 krral 50 krra, kicsinyben való vásárlásnál 80 krról 60 krra szállítottat le.

Eladó vetőmagvak. A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterium telepein a következők vetőmagfélék rendelkezhetők meg az alább jegyzett árakon: 1. Montagne-i őszi rozs, métermázsája 850 frt, magyar-óvári gazdasági akadémia 100 mm., kassai gazdasági tanintézet 140 mm., kishéri ménés-birtok 100 mmásza. 2. Szentjános rozs, mmászája 850 frt, kolozsmonostori gazdasági tanintézetben 10 mmásza. 3. Kanadai rozs, mmászája 850 frt, debreceni gazdasági tanintézetben 150 mmásza. 4. Őszi borsó, mmászája 10 frt, kishéri ménésbirtok 50 mmásza. 5. Őszi búkőny, mmászája 15 frt, kishéri ménésbirtok 50 mm., kolozsmonostori gazdasági tanintézet 4 mm. 6. Champain tavaszi buza, mmászája 9 frt, debreceni gazdasági tanintézet 50 mm., kolozsmonostori gazd. tanintézet 40 mm. 7. Jurenák-féle tavaszi buza, mmászája 9 frt, kassai gazdasági tanintézet 25 mm. 8. Chevalier-árpa, mmászája 9 frt, magyar-óvári gazdasági akadémia 23 mm., kassai gazdasági tanintézet 200 mm., keszthelyi gazdasági tanintézet 250 mm., kolozsmonostori gazdasági tanintézet 100 mmásza. 9. Svéd-árpa, mmászája 9 frt, magyar-óvári gazdasági akadémia, első termésű 11 mm., magyar-óvári gazdasági

